

v prostoru, vohali nobenega smradu. Dan je bil v dolini deževen, na Augille du Midi pa je močno snežilo.

POVZETEK

Obisk je bil glede na stike, obljube in videno zelo uspešen, tudi v delu, ki zadeva srečanja s predstavniki CAF. Zelo pomembno je, da so se obiska udeležili predstavniki PD, ki že uporabljajo predstavljene tehnologije sanacije planinskih postojank ali se nanje pripravljajo.

Naši izvajalci, ki projektirajo in montirajo fotovoltaično opremo, so si na kraju samem ogledali delovanje francoskih sistemov in njihovih najnovejših spoznanj. Vsi smo se prepračili o učinkovitosti suhih stranišč, čeprav tudi v Franciji z njimi še precej eksperimentirajo.

Stike, ki smo jih vzpostavili v tem letu s Club Alpin

Français, je potrebno negovati še naprej. V dneh, ki smo jih preživel skupaj, smo izmenjali več koristnih informacij o politiki cen in popustov v kočah, članarini itd. Cene in popusti so v Franciji v izključni pristojnosti CAF, se pa cene prenočišč razlikujejo glede na sezono: poleti, ko koč ni treba ogrevati, so namreč nižje.

Glede na veliko število naših planincev v Franciji (Mont Blanc) smo se dogovarjali tudi o možnostih podpisa dogovora o reciprociteti pri popustih za prenočevanje. Gospod Waldner nam je obljubil vso pomoč, seveda pa mora prvi korak storiti PZS.

Izvedeli smo, da je deželna vlada regije Rhône-Alpes sprejela sklep o podpori nadaljnjega sodelovanja s PZS in odobrila finančna sredstva za kritje stroškov ponovnega obiska francoskih strokovnjakov Pierra Colombota in Gerarda Moineja pri nas v letu 1997.

POGOVOR S PREDSEDNIKOM GORNIŠKEGA KLUBA DR. HENRIK TUMA DR. ANTONOM JEGLIČEM

NADALJEVALCI SKALAŠKE TRADICIJE

MARJAN RAZTRESEN

V Sloveniji sta vsaj od lani (če ne že celo od prej) kar precej dejavni (vsaj) dve gorniški organizaciji, o katerih gre glas, da sta le napol gorniški, napol pa politični, ker da sta ju ustanovili politični stranki. Predvsem pogosto se v teh zvezah omenja Gorniški klub »Dr. Henrik Tuma«, ki da je povsem politična, strankarska planinska organizacija, ki da jo je ustanovila Socialdemokratska stranka Slovenije, zato jo nekateri imenujejo kar »Janšev gorniški klub«. Ali so se v resnici tudi slovenske gore politično razdelile, kot so bile razdeljene že njega dni, ko so bile pod njihovimi vrhovi slovenske in nemške ali avstrijske planinske kočje? Iz prve roke smo hoteli zvedeti, kakšen je v resnici Gorniški klub dr. Henrika Tume, o katerem smo se pogovarjali z njegovim predsednikom, univerzitetnim profesorjem **dr. Antonom Jegličem**.

»Gorniški klub dr. Henrika Tume je bil ustanovljen oktobra leta 1995 in registriran februarja lani po veljavnem zakonu o društvih. Nikakor to ni nikakršna strankarska organizacija. Toda ker sem kot predsednik tega kluba hkrati član Socialnodemokratske stranke Slovenije, so nekateri zlonamerno naš klub imenovali kar Janšev gorniški klub ali planinska organizacija SDS. Po tej logiki bi morali podobno poimenovati tudi Planinsko zvezo Slovenije: ker so bili vsi predsedniki Planinske zveze Slovenije v zadnjih petdesetih letih člani Komunistične partije ali Zveze komunistov Slovenije, naj bi bila to planinska organizacija Zveze komunistov ali njene sedanje naslednice. Tam si tega nihče ne drzne javno izreči, ker gre za veliko organizacijo, majhen gorniški klub, ki je imel ob ustanovitvi nekaj manj kot sto članov, pa si upajo napadati — in v tako imenovanih neodvisnih slovenskih medijih nam to ni dovoljeno niti pojasniti.«

— *Povejte nam kaj o predzgodovini tega gorniškega kluba — zakaj ste ga, na primer, sploh ustanovili. Zakaj*

niste, na primer, ustanovili svojega planinskega društva, ki bi bilo član Planinske zveze Slovenije?

»PZS je bila vseskozi, kot vemo, politično nadzorovana organizacija. Za ustanovitev gorniškega kluba smo se pravzaprav odločili zato, ker smo ugotovili, da moralne vrednote v slovenskem planinstvu niso več takšne, kot bi morale biti. Ob razmišljanjih o tem smo ugotavljali, da je to morda zato, ker ima PZS monopol nad to dejavnostjo, medtem ko je v drugih državah zahodnih demokracij več gorniških organizacij, od Avstrije in Nemčije do Francije, Kanade in Amerike. Zato smo ustanovili gorniški klub in ne planinsko društvo. Klub smo organizacijo imenovali po predvojni Skali, ker smatramo, da nadaljujemo tradicije Skale, po **dr. Henriku Tumi** pa smo ga imenovali zato, ker je bil to zamolčan slovenski gornik. Opravil je ogromno strokovno delo, tudi na področju gorništvaja; med drugim je zbral in ohranil imena praktično vseh Julijskih Alp in kdor to ima, se lahko celo brez zemljevida natančno orientira in z vsakega gorskega vrha spozna vse gore v Julijcih okoli sebe. Ne vem, čemu je bil zamolčan; morda zato, ker je bil član socialdemokratske stranke, ki je bila — če ne prej — s koncem vojne prepovedana. Malokdo ve, da je bil eden od prvih slovenskih jamarjev, opravil je ogromno pionirsko delo na gorniškem področju, poleg tega je bil eden od največjih Slovencev, ki je — skladno z veljavno avstrijsko zakonodajo — izbral slovenščino kot uradni jezik na sodišču v Trstu, Gorici in Tolminu, se zavzemal za projekte primorskih železnic in v deželnem zboru dosegel, da so zgradili cesto iz Bovca v Trento, se pravi v osrčje Triglavskega narodnega parka.«

— *Ali je glede na vse povedano izključeno, da bi bil Gorniški klub Dr. Henrik Tuma član PZS?*

»Za to ne vidimo nobene potrebe.«

— *Ali naj člani Kluba ne bi bili člani PZS?*

»Nasprotno, saj smo skoraj vsi člani Kluba hkrati člani PZS, marsikdo že več kot pol stoletja. Kot sem sam, na

primer, član francoske in švicarske planinske zveze, pravzaprav njihovega alpskega kluba, sem tudi član Planinske zveze Slovenije.«

— *Kako številna je vaša gorniška organizacija?*

»Zdaj imamo nekako 350 do 450 članov. Smo popolnoma samostojno in nepolično društvo z lastnim žigom in statutom, ki nadaljujejo tradicijo Turistovskega kluba Skala. Ne nameravam postati eno od društev Planinske zveze Slovenije, bomo pa nemara kdaj Zveza slovenskih gorniških klubov.«

— *Kakšna je teoretična in praktična dejavnost vašega gorniškega kluba? Ali je mogoče prepoznati podobnosti z dejavnostmi Turistovskega kluba Skala?*

»Predvsem gre za obnavljanje in nadaljevanje vrednot in programa Turistovskega kluba Skala ter prvotnih vrednot in programa Slovenskega planinskega društva, pri čemer gre predvsem za moralne in vzgojne vrednote. Naša praktična dejavnost je sestavljena iz izletov, ki jih imamo najmanj vsak mesec, poudarek pa je pri nas predvsem na družinskem planinstvu, ker smatramo, da je v gorništvu izredno pomemben prav vzgojni dejavnik. V našem programu sta seveda tudi alpinizem in gornišvo v tujih gorstvih. Seveda pa nimamo lastne reševalne službe, ker v državi ni smotno imeti dveh takih služb. Vendar so člani našega kluba tako gorski reševalci, torej člani Gorske reševalne službe Slovenije, kot tudi člani Združenja gorskih vodnikov Slovenije, ki sta sestavna dela Planinske zveze Slovenije. Tudi iz tega je mogoče videti, da v slovenskem gorništvu ničesar ne rušimo, temveč smo vseskozi pripravljeni na sodelovanje. Prav zato hočemo biti samostojni, da se ne ponovi politizacija planinskih dejavnosti, čemur smo bili priča prav od leta 1945 dalje.«

— *Kje sta najbližje programa Turistovskega kluba Skala in Gorniškega kluba Dr. Henrik Tuma?*

»V celoti prevzemamo program Skale, ki so jo med drugim ustanovili tudi zato, da bi planinci začeli hoditi zunaj zaznamovanih poti, kar je bila za tiste čase revolucionarna zamisel. Skalo so ustanovili, kot vemo, potem, ko je Slovenija postala nekako samostojna, kar je v tistih časih pomenilo zunaj Avstroogrske monarhije, v okviru lastne države Jugoslavije, države slovenskih bratov, kar je v taktatnem boju proti germanizaciji pomenilo isto kot samostojnost, saj smo imeli lastne planinske kočje in še marsikaj drugega. Skala je želela, da bi bili tudi po tej plati enakovredni drugim narodom v Evropi. Zato je popolnoma zgrešeno razmišljanje nekaterih, da sta odslej v slovenskem planinstvu dve struji, da bodo gorski vrhovi 'njihovi' in 'naši' in da bodo eni drugim prepovedovali hoditi na ta ali oni gorski vrh. Mislim, da so si to izmislili politikanti, ki z gorništvom nimajo nobene povezave.«

— *Ali je glede na velikanski časovni preskok zdaj sploh še mogoče nadaljevati tradicije Turistovskega kluba Skala?*

»Prej jih pravzaprav sploh ni bilo mogoče nadaljevati. Zdaj, ko imamo svojo državo, smo smatrali, da lahko delujemo tako, kot želimo.«

Sedež Gorniškega kluba Dr. Henrik Tuma je v Ljubljani Ob Ljubljani 42, kjer je klub dobil večjo sobo, ki po

To je žig in simbol Slovenskega gorniškega kluba Dr. Henrik Tuma — orel z razpetimi krili.

besedah predsednika dr. Jegliča nikakor ni last nobene stranke, kajti na vratih je tabla, ki nedvoumno pove, da je v tem prostoru sedež tega kluba. V tem prostoru ima izvršni odbor kluba svoje sestanke, medtem ko mora za občne zборе in svoja večja zborovanja najeti druge prostore, ker je klubski prostor premajhen. Gorniški klub deluje pod vodstvom predsednika dr. Antona Jegliča, v sedemčlanskem izvršnem odboru je poleg njega med drugim podpredsednik **Metod Humar** iz Kamnika, član izvršnega odbora je tudi **Bojan Pograjc** iz Ljubljane, oba odlična alpinista, gorska vodnika in gorska reševalca.

— *Kako je mogoče postati član tega gorniškega kluba? Ali so pri sprejemu kakšne omejitve?*

»Izpolniti je treba prijavnico. Ob sredah popoldne imamo uradne ure, plačati je treba članarino v višini enega slovenskega tolarja letno.«

— *Od kod dobite denar za svoje dejavnosti?*

»Vzdržujemo se sami, sami plačujemo vse svoje dejavnosti, sami dajemo denar za poštnino. Vsakdo lahko postane član kluba, delujemo skladno s statutom, ki je seveda usklajen z zakonom o društvih.«

Gorniški klub Dr. Henrik Tuma vodi prof. dr. Tone Jeglič, profesor na Fakulteti za elektrotehniko in računalništvo Univerze v Ljubljani, ki je bil njega dni vrhunski slovenski alpinist. Plezati je začel skupaj s pokojnim **Alešem Kunaverjem**, njegov alpinistični vrh je bil sredi petdesetih let, ko je predvsem v slovenskih Julijih preplezal vrsto prvenstvenih smeri, med drugim tudi prvič pozimi Prusik-Szalayevovo smer v Severni steni Triglava, kjer sta bila s soplezalcem štiri dni in pol. Potem so se Kunaverjeve in Jegličeve alpinistične smeri razšle, ker se je Kunaver bolj posvetil alpinizmu, Jeglič pa študiju. Dvakrat je bil Jeglič sicer med najožjimi kandidati za odprave v Himalajo, ki so bile tista leta še zelo redke, vendar mu na vrhuncu njegovih alpinističnih moči tja ni nikoli uspelo priti. Vendar je bil v najvišjem pogorju sveta pozneje, ko je v sedemdesetih letih slovenskim odpravarjem uspelo prvič po prvenstveni smeri priti na Trisul. Sicer pa je v alpinizmu še vedno dejaven in ga je mogoče še pogosto videvati v stenah.

— Ne da bi hoteli ta pogovor spolitizirati, naj še enkrat vprašamo, zakaj nekateri v slovenskem planinstvu menijo, da je Gorniški klub Dr. Henrik Tuma strankarska planinska organizacija.

»Mogoče zato, ker so nas prosili, da prevzamemo odgovornost za varnost na planinskih taborih SDS v Trenti, in sicer že dvakrat; preskrbeli smo jim vodnike in sodelovali pri programu njihovih planinskih izletov.«

— Ali je tudi predsednik Socialnodemokratske stranke Slovenije **Janez Janša** član vašega kluba?

»Da, je, in sicer eden od prvih članov.«

Sicer pa je bil Janez Janša njega dni aktiven alpinist in član Alpinističnega odseka Planinskega društva Železničar iz Ljubljane, na kar je Planinski vestnik s fotografijo in besedilom opomnil tiste dni, ko ga je prejšnja oblast zaprla.

Bralcem Planinskega vestnika po tem pogovoru prepuščamo odločitev, ali je Gorniški klub Dr. Henrik Tuma tudi politična ali izključno gorniška organizacija. Ta pogovor smo bili dolžni opraviti med drugim tudi zato, ker smo iz krogov manj obveščenih planincev poslušali očitke, češ da na straneh glasila Planinske zveze Slovenije objavljamo (predvsem kar zadeva lanskoletno postavljanje križa na Škrlatici in vse zaplete v zvezi s tem) propagando za politično gorniško organizacijo, katere člani niti niso člani PZS.

Ni izključeno, da bo lahko šele zgodovina iz časovne oddaljenosti presodila, kam je treba umestiti gorniški klub, ki je zdaj za nekatere slovenske planince ventil, za druge pa hud kamen spotike, ki naj bi netil razdor med slovenskimi obiskovalci in oboževalci gorskega sveta.

ZAČETKI ALPINIZMA V MARIBORU SEGAJO V TRIDESETA LETA — 2

ALPINISTI IZ VRST GOZDOVNIKOV

DUŠAN VODEB

V letu 1933 je po končanem visokošolskem študiju v Gradcu prišel v Maribor **inž. arh. Herbert Drogenik** in se tukaj zaposlil. Herbert Drogenik je prav gotovo eno od prvih imen slovenskega alpinizma v predvojnih letih, prvopristopnik v različnih stenah naših Julijcev in Karniško-Savinjskih Alp, član TK Skale, član ekipe, v kateri je kot dijak — gornik nastopil v filmu »V kraljestvu Zlatoroga«. Inž. Herbert Drogenik je izjemen arhitekt. Po njegovih načrtih so leta 1933 odprli Dom Skale na Voglu nad Bohinjskim jezerom. Največji Drogenikov prispevek slovenskemu alpinizmu pa so njegove perorisbe, s katerimi je v knjižni izdaji »Naš alpinizem« prikazal gore in ostenja naših Alp. Prav te Drogenikove perorisbe z vrisanimi smermi in opisi v »Našem alpinizmu« so bile mnogim slovenskim planincem, gozdovnikom in drugim spodbuda, da so stopili v svet alpinizma. Zato hvala inž. Herbertu Drogeniku!

MARIBOR — GOZDOVNIŠKO SREDIŠČE

Z veseljem zapisujem imena tistih Mariborčanov, za katere želim, da ostanejo zabeležena in ki sem jih srečeval na različnih krajih na svoji alpinistični poti. Največ je bilo dijakov, nekateri so bili celo moji sošolci. Moj sošolec je bil **Vinko Železnikar**, ki je plezal v navezi s **Francijem Bašem**, v skupni navezi sta plezala dijaka **Ivan Mravljak** in **Janko Leskovšek**. Kot plezalec je znan takratni dijak **Oto Polak**. Še posebej aktivna je bila naveza **Oldřih Zavrnik** in **Stanko Cvek**, ki je bila vrsto let opazna v naših stenah. Stanko Cvek je plezal razen z Zavrnikom še z **Jurcem, Kovačičem, Aleksičem** in drugimi. Za Oldřiha Zavrnika tudi vem, da je plezal v kratkih stenah na Velebitu.

Mariborčani smo imeli to srečo, da smo spoznali in se vključili v taborniško organizacijo Wood Craft League of America, ki je v letu 1925 preko Anglije in Češko-

slovaške prišla k nam in dobila lepo slovensko ime Gozdovniki. Osnovna gozdovniška ideologija je bila v zblizanju človeka z naravo, kot vodilo pa predvsem taborjenja v naravi in s tem spoznavanje njenih neokrnjenih naravnih lepot.

Taborjenja, ki so jih prirejali Gozdovniki v različnih krajih Slovenije, so bila največ na prostorih pod gorami: ob Završnici pod Stolom, v Stahovici, v Kranjski Gori, v Mozirju in največ v Martuljku. To so bili tisti kraji, kjer je mladina iz Maribora in od drugod iz teh taborov spoznavala naš gorski svet. To so gozdovniki potem tudi s pridom izkoriščali.

»NAŠ ALPINIZEM« JE BIL SMEROKAZ

Tako je prišlo leto 1933 in v tem poletju gozdovniški tabor na Rutah nad Kranjsko Goro. Na tem taboru so mariborski gozdovniki prvič stopili v vrste slovenskih plezalcev in alpinistov. To je bil tudi tisti začetek, iz katerega je po nekaj letih vzniknil Alpinistični odsek pri SPD v Mariboru. Zdi se mi prav, da o tem kaj več napišem in da ostane zabeleženo, kako je bilo z AO prav pri začetku. Tukaj so tudi moji spomini kot sestavni del mojega poznejšega življenja, v katerem so mi bile gore in skale vedno v ospredju. Kljub časovni oddaljenosti mi je to ostalo v spominu, kot da se je dogajalo včeraj.

Na gozdovniški tabor na Rutah sva z **Miranom Cizljem** prišla že z izdelanimi načrti, na katere vrhove v naših Julijcih bova šla. Naenkrat pa so se ti načrti spremenili. V tabor je namreč **inž. Dušan Cejan** prinesel »Naš alpinizem«, knjižno izdajo TK Skale, ki je pravkar izšla, in v njej zapisan pregled našega alpinizma z vrisanimi smermi prvopristopnikov in z ostalimi smermi. Ko sva to knjigo dobila v roke, je bilo konec dosedanjih načrtov; ostala je le še misel, kako začeti plezati, katera bo prva stena in prva smer. Nič nisva poznala težavnostnih stopenj, nič nisva vedela o tem, kaj pomeni v steni